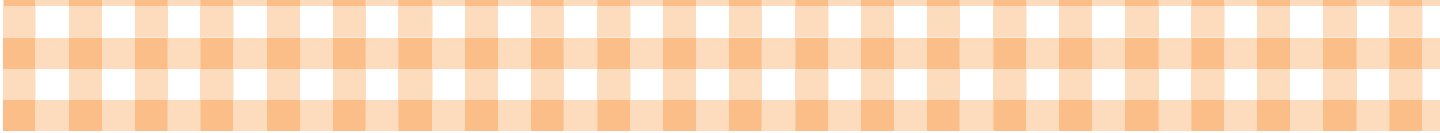

Overijsselse Pot

Van kampersteur
en kleikloeten

OVERIJSSELSE STREEKGERECHTEN EN WETENSWAARDIGHEDEN

Overijsselse Pot

Van kampersteur
en kleikloeten

Verantwoording

Ontwerp: De Lantaarn bv.

Opmaak: Fenatic

Foto's: Shutterstock.com; TypicalMedia.com; M. van Zwieten; Flip de Ruiter;

Zwolle Marketing; Vechtdal Marketing

Wij adviseren u alvorens naar een bepaalde toeristische attractie toe te gaan voor nadere informatie contact op te nemen met een VVV-kantoor.

Samenstellers en uitgever aanvaarden geen verantwoording voor de gevolgen van afwijkingen van vermeldingen in deze uitgave.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

www.uitgeverijdelantaarn.nl

© Verba bv

© Copyright voor deze uitgave: 2014 De Lantaarn bv, Ede

NUR 442

ISBN 978-94-6188-353-7

Inhoud

'Mi'j dunkt, dat geet toch zoo moar nig' 7

Overijssel nader bekeken 8

Markten in Overijssel 10

Overijsselse musea 12

Typisch Overijssels 18

Overijsselse streekgerechten en lekkernijen 21

– Balkenbrij 22

– Blauwvingers 23

– Bloedworst met roggebrood 24

– Boekweitgrutten 25

– Bradertjes 26

– Brandewijn met rozijnen 27

– Gebakken griesmeel 28

– Gistpannenkoeken met appel en rozijnen 29

– Hachee met rozijnen 31

– Humkessoep 32

– Jan-in-de-zak 33

– Kampersteur 34

– Kapucijners met spek, azijn en stroop 35

– Kleikloeten 36

– Kniepekes 39

– Krentenwegge 40

– Kruudmoes 42

– Lammetjespap 44

– Palmpaaszwaantjes 45

– Poffertjes 46

– Pöttienbeunink 47

– Staphorsterfleeren 48

– Warme griesmeelpudding 50

– Wentelteefjes 51

– Worstpannenkoeken 52

**Traditionele feestdagen en hun specifieke
spijzen en dranken 55**

Geboorte

– Beschuit-met-muisjes 56

– Kandeel 57

Pasen

– Paasbrood 58

Sinterklaas

– Bisschopswijn 60

– Borstplaat 61

– Speculaasbrokken 62

Kerstmis

– Kerstkrans 63

Jaarwisseling

– Appelbeignets 64

– Oliebollen 65

Vijftigste verjaardag

– Sara en Abraham 66

Likeurtjes van vroeger 67

Typisch Overijsselse spreuken 70

Overijssels volkslied 78

‘Mi’j dunkt, dat geet toch zoo moar nig’

Nagenoeg alle landschapsvormen die in Nederland voorkomen, zijn in Overijssel terug te vinden.

Een mengeling van bossen, heidevelden, heuvels, riviervalleien en veengebieden met plassen en vennen maakt het gewest tot een van de meest gevarieerde provincies van ons land. De drie regio's West-Overijssel, Salland en Twente vormen stuk voor stuk vakantiegebieden bij uitstek.

Ook de liefhebbers van vervlogen tijden komen in de provincie aan hun trekken. In heel Overijssel gonst het nog van de folklore en de Hanzesteden langs de IJssel staan bol van de prachtige oude gebouwen.

Maar er is meer te proeven dan frisse buitenlucht en stoffige geschiedenis: de plaatselijke menukaarten staan vol met smakelijke oud-Overijsselse gerechten. Dit boekje beschrijft er een groot aantal van. Het zijn gerechten met vaak vreemde namen en soms gaat er een hele geschiedenis achter schuil. Bijvoorbeeld de krentenwegge, een groot krentenbrood dat met het opzeggen van versjes aan de kraamheer werd aangeboden.

Ootmarsum

Een van die versjes gaat als volgt:
*Mi’j dunkt, dat geet toch zoo moar nig
I’j teunt oons eerst het kleine wich
En as an de eischen zint voldoen
Zöw met di’j noar binnen hen goan.*

Overijssel nader bekeken

Overijssel is bij toeristen vooral in trek om de rustieke sfeer en prachtige natuur.

Schilderachtige boerderijen, gezellige dorpen en historische stadjes vormen de breekpunten in een schijnbaar onbegrensd gebied van bossen, heiden, riviervalleien en veenstreken met plassen en meren.

Deze grote variatie aan landschap maakt de provincie tot een ideale bestemming voor vakantie in Nederland.

Wie de tijd heeft om heel Overijssel te verkennen, kan zich het best voortbewegen per fiets of benenwagen. Dwalend over de honderden kilometers wandel- en fietspaden komt de fraaie streek immers pas goed tot zijn recht. Voor een vaste vakantiestek kan gekozen worden uit drie op zichzelf staande delen van de provincie: *Twente, Salland en West-Overijssel*.

Om met het laatste te beginnen, hier komen vooral de liefhebbers van watersport aan hun trekken. Het uitgestrekte en ongerepte merengebied in deze streek biedt een keur aan mogelijkheden voor onder meer zeilers, surfers en ook sportvissers. Het krioelt er van de jachthavens, waar boten in alle soorten en maten te huur zijn. Behalve water biedt de streek ook vooral stedenschoon. Plaatsen als *Vollenhove, Wanneperveen* en *Staphorst* ademen met hun historische gebouwen en boerderijen een landelijke sfeer.

Zoutwinning bij Hengelo

De grootste toeristische trekpleister in West-Overijssel is ongetwijfeld Giethoorn, ook wel 'het Venetië van het noorden' genoemd.

Dit dorp is uniek vanwege zijn talrijke kanalen, overspannen door evenzoveel bruggetjes. Alle verkeer geschiedt er per punter, te voet of op de fiets. Een bezoek aan Giethoorn maakt een rondvaart door de plaats bijna onvermijdelijk.

Wie vanuit Kampen, ooit door keizer Maximiliaan bedeed met de titel Keizerlijke Vrije Rijksstad, de IJssel stroomopwaarts volgt, komt vanzelf in de provinciehoofdstad Zwolle. Zwolle, dat al in 1230 stadsrechten verwierf, heeft nog een oude binnenstad met fraaie bouwwerken en gevels. Toch heeft de tijd er niet stilgestaan. Zwolle is het economisch en cultureel centrum van West-Overijssel en Salland.

Nog verder naar het zuiden ligt IJsselstad, oftewel Deventer. Als oude handelsstad is de *koekstad* al eeuwen een belangrijk verkeersknooppunt, nu gelegen aan de kruising IJssel-A1. Het handelsverleden is nog te zien aan de vele rijke koopmanswoningen in het oude centrum. Dwalend door de smalle steegjes in het grotendeels gerestaureerde *Bergkwartier* waant de bezoeker zich in de middeleeuwen, wat overigens niet betekent dat Deventer niet met zijn tijd is meegegaan. De stad heeft een uitgebreid winkelaanbod en kent een gezellig uitgaansleven.

Rondom Deventer, in de groene riviervallei, strekt zich *Salland* uit. Bossen, natuurreservaten, uitgestrekte weiden en rustieke dorpjes maken van deze streek een uitstekend wandel- en fietsgebied.

Meer naar het oosten, richting Twente, kunnen toeristen haast niet heen om de *Holterberg*. De bosrijke berg is genoemd naar het gezellige toeristenplaatsje Holten, aan het zuidelijke uiteinde van de Overijsselse Heuvelrug.

In de oosthoek van de provincie ligt Twente, vooral bekend om zijn textielindustrie in de 19e eeuw. De steden die hierdoor tot bloei kwamen, zoals *Almelo, Hengelo* en *Enschede*, hebben de toerist van alles te bieden. Enschede is een gezellige studentenstad met een bruisend cultureel leven.

Met name Muziekkwartier Enschede is geliefd. Daarnaast zijn er vele musea en is er een afwisselende architectuur. Daar staat tegenover dat de streek is bezaaid met pittoreske dorpjes, waaronder *Delden, Rijssen* en *Diepenheim*.

Twente dankt zijn aantrekkingskracht echter vooral aan het uitbundige natuurschoon. De vele bossen zijn doorregen met kilometerslange fiets-, wandel- én ruitersporen.

Kortom, Overijssel is het overwegen van een meerdaags bezoek meer dan waard. Naar logies hoeft nooit lang te worden gezocht.

Hotels, pensions, bungalowparken en kampeerterreinen, alle ingrediënten voor een onbekommerd en overgetelijk verblijf zijn voorhanden.

Besthmenermolen

Markten in Overijssel

Markten, Nederland telt er vele. Bloemenmarkten, botermarkten, eiermarkten, ganzenmarkten, jaarmarkten, kaasmarkten, voor- en najaarsmarkten, paardenmarkten, veemarkten, vismarkten, kortom te veel om op te noemen.

Het bekendst zijn de zogenaamde diverse warenweekmarkten. Een bonte schakering van producten wordt dan op een vaste dag in de week (soms meerdere dagen) in dorpen en steden op marktpleinen aangeboden. Leuk is te zien dat sommige van die markten al sinds de 12e eeuw op dezelfde dag plaatshebben. Onderstaand een globaal alfabetisch overzicht van markten in de provincie Overijssel (wijzigingen voorbehouden). En u weet: voor koopjes moet u op de markt zijn.

In **Almelo** worden in het centrum op donderdag en zaterdag de marktkramen neergezet om de diverse waren aan de man te brengen. **Balkbrug** heeft in april een jaarmarkt met onder andere bloemen, vis en fruit. In **Borne** wordt er op woensdag een markt gehouden. Met Pinksteren dansen trouwens de pinksterbruiden door deze gemeente en in augustus zijn er de *Melbuul'ndagen*.

In **Dalfsen** is er elke donderdag een diverse warenweekmarkt. **Dedemsvaart** heeft de woensdag als marktdag, **Delden** de vrijdag.

In **Dedemsvaart** is er in mei een jaarmarkt en in **Delden** zijn er medio augustus schuttersfeesten. In **Denekamp** is de woensdag de wekelijkse marktdag, in **Deventer** zijn er markten op dinsdag, woensdag, donderdag, vrijdag en zaterdag. Deventer heeft tevens een speciale markt op Goede Vrijdag. In **Enschede** is er markt op dinsdag en zaterdag. Op de 2e donderdag in de bouwvakvakantie is er in **Enter** een groots opgezette Paardenmarkt die jaarlijks tienduizenden bezoekers naar het dorp trekt. In **Glanerbrug** staan er op woensdag marktkramen en in **Goor** op vrijdag. De maandag is de marktdag voor **Hardenberg**. Op maandag is er een diverse warenweekmarkt in **Heino**. In de maanden juni, juli en augustus zijn er op de vrijdagen seizoenswarenmarkten in **Hellendoorn**.

Deventer

Op de eerste dinsdag na de bouwvakvakantie is er tevens een schapenmarkt.

In **Hengelo** zijn de woensdag en de zaterdag de aangewezen marktdagen, in Holten zijn dat de maandag en de vrijdag, en in Kampen staan er marktkramen op maandag en zaterdag. In augustus zijn er de *Kamper-Ui-t-dagen*.

In **Losser** is de diverse warenweekmarkt op donderdag en dat is ook in **Markelo** het geval.

Weekmarkten met diverse waren zijn er ook op zaterdag in **Nijverdal**, op maandag en zaterdag in **Oldenzaal**, op vrijdag in **Olst**, op dinsdag in **Ommen** en op donderdag in **Ootmarsum**.

In de laatste gemeente zijn er in de bouwvakvakantie op drie donderdagen ook nog de *Siepelmarkten*, met onder andere oude ambachten. 'Gewone' markten zijn er verder in **Raalte** op woensdag en zaterdag. In Raalte worden in juni, juli en augustus *Sallandse botermarkten* gehouden.

In **Rijssen** is op maandagmorgen markt. In **Staphorst** zijn er in augustus de *Staphorster dagen*. In **Steenwijk** zijn er jaarmarkten in augustus en november, de weekmarkt is er op zaterdag, in **Tubbergen** op dinsdag. In de hele regio bekend is de **Weerselose** markt: elke zaterdag en op diverse feestdagen staan er honderden kramen met antiek en curiosa. In **Wierden** is er de laatste maandag van oktober de *Sint-Maartensmarkt* en iedere dinsdag een warenmarkt. In **Zwolle** ten slotte zijn er weekmarkten met diverse waren op vrijdag en zaterdag en in juli de groots opgezette *Blauwvingerdagen*.

Zwolle